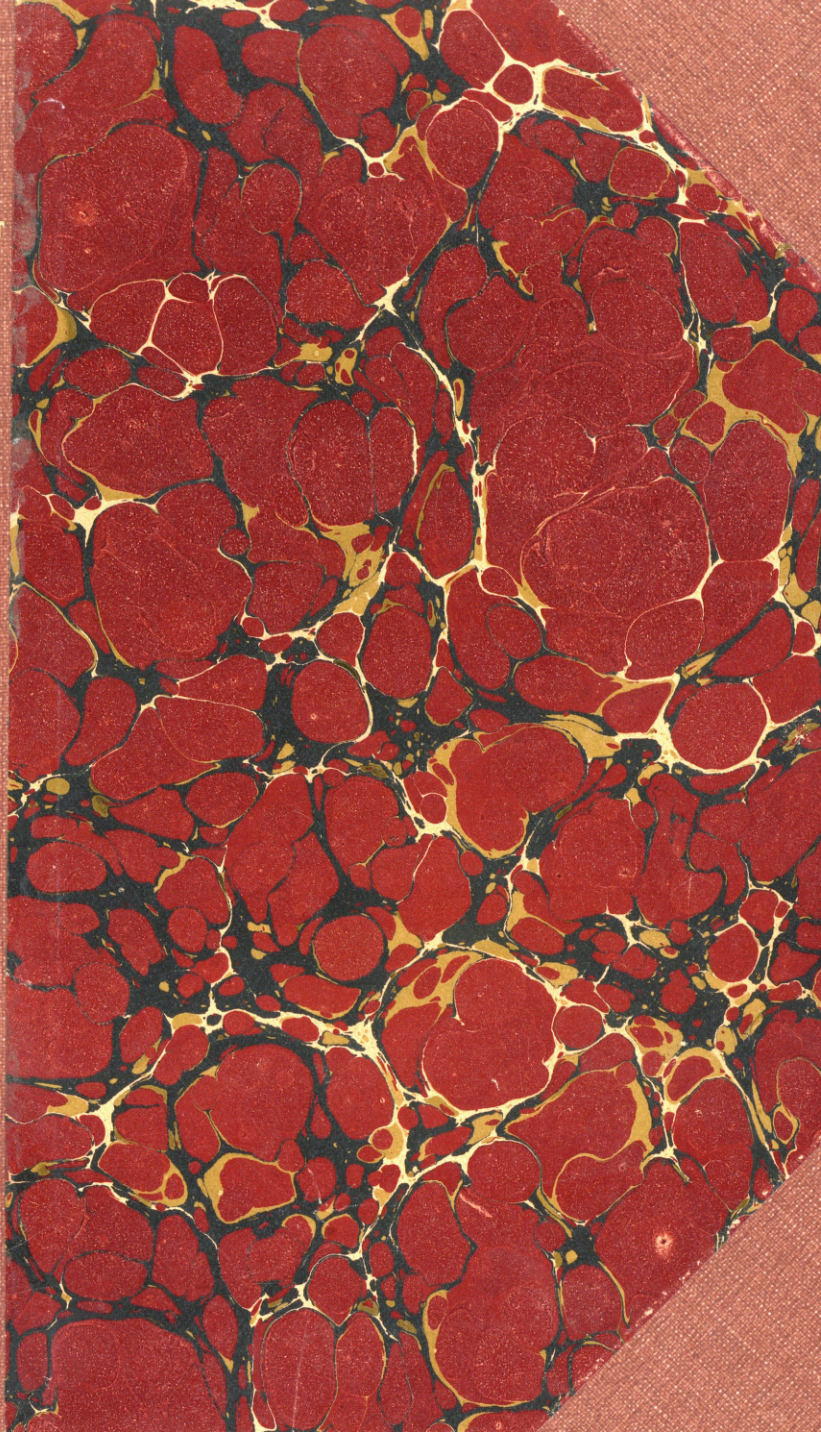




L. NICOLA v. ALLART

RELATION
OM RYSSISKE
CZAREN
1701



*General Lieutnantens och Öfver-
Ingenieurens*

LUDWIG NICOLA

von ALLART

Som wid

Stadens NARVA

Lyckeliga Undsättning/

blifwet fången/

Uprichtige

RELATION

och sannfärdige Berättelse

om

Ryssisches CZAREN

och

Hans Folks

grusweliga

Försträckelse och Förbistring

Til

KONSTEN i Wohlen.



Lil Läsaren.

Si så har fienden/fiendens skam beskriwet/
Och huru Ryssen med sitt folck försträckt har blifwet.
Augusto uti Pohlen til lähran/ at han må
Utaf slik trolöshet i rättan tid affstå.

Men tu/ som läser här/ som det på Swänsta lyder/
Och ser/ at Herren sielf för Swerges Konung strider/
Pris ock så GUD och bed/ at med hans hielp iämnwål/
Här efter Swerges Kong blir altid seger-säll.

i 159 13326

Stormåttigste Konung och Tshurfurste.

Keders Kongl. May:t lærer twisfvels utan min
sidste underdånigste berättelse af den 14 passato wa-
ra tilhanda kommen; och är dess emellan intet wi-
dare passerat/ än/ at de Swånske wid Jwangrod
giort twenne utfall/ til sin största avantage/ och wåra nelli-
gen drifwet ifrån den wid pallisaderne fattade post/ och man
af mangel och brist på frut/ kuglor/ bomber och carcasser
samt andre flere requisiter och nödige ting/ med denne belä-
gringen sig således försumat/at man med största blygd och skam
måst afstå och blifwet därifrån jagat/ som denne relation i
det följande med mehra förtälja lærer. Sedan den 18 Nov.
Gen. Seremethioff berättat om nattetiden/ at Konungen i
Sverige avancerade med hela sin armee 4. mil härifrån öf-
wer et wist pass Sillmecki benämndt; hwilket så träffeligt/
at 6000 man kunne afhålla en armee af 30000 man/ men
han Seremethioff så ignorant warit och så lach/ at han öf-
wergifwet detta importante passet/ och retirerat sig genast
uti vårt läger/ fast han emot 6000 man Cavallerie stark war/
blef hans Ezariske Mt bemelte 18 passato så försträckt och hå-
pen/ jämte sin fäldmarskalk Foedor Alexiwitz Gollovin och
andra flere Knesar och Bojarer/ at Ezaren på en timas tid
stickade sin gånge til hertigen af Croy och ändteligen sielf
kom til den samma om natten hel förstörd/ som en halfrasan-
de menniska/ äfwen som alla de andra/ som wore med honom:
Och war det skam at höra eller see på dem, och/ huru somli-
ge sig jämrade och gråto. Därmed skyndade sig Ezaren i
största hast utan drögsmåhl åt Moscou/ för wichtige ären-
ders skull/ som föregafs/ ärnandes sig därifrån öfwer Smo-
lenko åt Pohlen/ antingen uti Birthe eller Polotsko med Eders

Kongl. Maj:t sig at oberckera. Foedor Alexiewitsh brukar nu denna entsträllan/ at et stort Sanningebud utur Turkiet på wägen were/ sem han måste emottaga/ til at inträtta gräntsstilnadē/ och sika inwändningar flere/ at upptäckta sina poltronerier. Ty måste hans Durchl. Hertigen af Eroy på sig taga öfwer-commando/ som han icke gärna wille för många wiktige orsakers skull. En sin/ Czaren och Foedor. Alex: reste tre timar för dagen bort/ utan at gifwa någon part af sina aventurer eller adieu åt någon menniskia. Dock lemnade Czaren efter sig en skriftelig instruction för hertigen af Eroy/ utan något stick eller maner stäld. Hwad skulle han då göra? Han war uti embarras/ och ingen/ som gjorde honom något bistånd/ än Furstien Dolgoruko Gen: Commissarius. Den 19 bittida kom Seremethioff an med sit Cavallerie uti högsta confusion/ berättandes hans Durchl./ at fienden fölgde/ och blef man warse/ at den slaget sit läger tre fierdedels mil ifrån och icke långt ifrån St. Peter. Hans Durchl. gjorde i medlertid all mögelig anstalt så wäl mundtel. som skrifteligē. Följande dagen kl. 7 om morgonen gaf fienden signalen med raqueter/ hwar på de i staden sammaledes swarade. Och/ ehuru wäl man wille å wår sida ställa någon röttarewacht ut för retrenchementet/ så fanns dock icke så mycket mod eller hiärta där til hos hela Ryssiska cavalleriet. Hwilket wi hölle för elakt omen eller tecken/ i synnerhet/ då wi sedan finge förnimma/ at Swenske Gen. Maj. Ribbing samma natt hade recognoscerat wårt retrenchement.

Den 20 Nov. när dagen begyntes/ sköte de Swänske lösen utur 4 syncken/ och stödde det samma och så i Staden. Hans Durchl. lät helt bittida ställa sig hela armeen/ til at öfwersee dem/ och/ huru retrenchementet kunde besättas/ eller/ om där på något fattades/ begynnandes på höggra flygelen. När wi komme på högden/ hwar store Bastionen låg/ fick man see fienden; hwar på lösen gafs med trenne Canonstott/ trummorna

morna ginge och pipor blåstes/ och flygande fahnor upfattes på trencherne och befästnings wårcken/ och red sedan Hertigen hela linien igenom in til strömen. Imidlertid hörd es uti corpo du Battaglie starkt canoneras ifrån både sido r:ty skyndade sig hans Durchl. åter dit/ medan estendicen och wid:den af wårt läger war wid påß sem fierdedels mils långd. När wi komme dit/ funne wi det icke annat wara/ än at man på 1200 a 1500 steg när på hwarannan canonerade. Då formerade Hans Kongl Maj:t i Sverige i medlertid Battaglien/ och kunde man see/ at infanteriet stältes mitt uti/ men cavalleriet/ som hade stått framst/ drog sig på högre och wänstre flygelns sida/ som erödde til kl. 1. efter middagen; hwilken tid wår armee alt jämt stod i gewår. Därmed gjorde de Swenske finten/ som wille de draga sig tillbaka. Och war det underligt/ fast det icke snögat hela dagen/ at så hastigt et starkt och mörkt moln framdrog/ och så tiöckt snö föll/ at man näpligen kunde see fram för sig på 20 a 30 steg. Under des faveur avancerade Kongl Swenske armeen i battalie och föll wårt läger an på twenne ställen/ mitt uti/ som kan ses uti Grundritningen; och/ sedan de komme wore under wårt retrenchement/ blef det åter lusst på en gång; så de på så lång tid/ man kan läsa twenne fader wår/ dreswe Ryssarna utur det kâstelige och wål retrencherade retrenchement/ som hade 9 fot hög och 6 fot diup grafiwa och bröstvärn til 9. fot anlagde med stormpålar speckade/ item åfwan uppå med spanske ryttare besatte/ dubbelt banquet och på alla ställen wål försedt med batterier/ samt alla stycken stälte til at skjuta öfwer banq. Och därmed blefwe bägge flyglar skingrade med största confusio och jagades Ryssarna utur det ena wårket i det andra. Fiendens högre flygel jagade wår wänstra/ och wänstra flygeln jagade den Ryssiska högra flygel in til strömen. I det samma brast också flottb ron/ så de så trängdes uti flychten; wid hwilket tilfälle/ när Ryssarna så undanrymde/

rymde / de Swänste wunne högen / hwarpå store bastionen
låg / samt Novogradste Gouverneurens Knees Turbetzkojs
qwarter. Och warade dennaactionen in til mörkret / at man
icke kunde se mehra. I medlertid sökte hans Durchl. Hertig-
en af Cron och jag at ställa igen högva flygeln i ordning /
och at sätta en wagnborg i kring of med Spanste Ryttare
wid strömmen / samt at taga 9 stycken där til af de sidsta try-
värken / öfwer hwilka wi ännu rådde / på det wi of an-
tingen förswara mände på det yttersta eller åtminstone år-
hålla en raisonabel capitulation. Men confusionen war så
stor / at alt folk rände under hwarannan som en hop boskap /
et regimente uti det andra / at man icke kunde få 20 man i
ordning / en heller någon trumslagare / som kunnat slå chaman-
den. Då blefwe många tystar massacrerade af Ryssarna för
wåra ögon / så man som qwins-personer; hwaröfwer wi så
ändtel. när wi såge sådant spectacel / märkte / at wi sielfwe
wore i fahran och det icke bättre med of aflöpa torde och twif-
welsutan händt hade. Fördenstul rådslog hans durchl.
jag och General Lang / hwad bäst för of wore at göra wid
denna fahrliga händelsen / och hafwa wi så ex tempore utan
widare betänkiande fattat resolutionen / wid denna confusio-
nen at practicera of / jämte få wara betiente / genom retren-
chementet / och gifwa of sielfwe til fångna / williandes of
fast heller underkasta hans Kongl. May:t i Sverige genero-
sitet / än de barbariske Ryssars händer. Som wi också
giordt hafwa. Och hafwer Öfwersten Gref Stenbock taget
of til fånga. Samma natt hafwa Ryssarna sändt Fursten
Dolgerukon til hans Kongl. May:t i Sverige / och begiärt at
få capitulera. Hwarpå hans Kongl. May:t / efter en och an-
nan ordewärling / sig låtet beweka at benåda dem alla med
lifwet och låta marchera åt Ryssland / doch således / at de måst
lemna alla fahnor / spehl / samt öfwer-och under gewähr : Och
äre på detta sättet öfwer 20000 Ryssar afmarcherade med

käppar

fåppar i händerna/ som en hop fåå. Seremethioff/ utan at se
 på någon fiende/ hafwer salwer at sig sinandes genom D' arva-
 frömen/ och äre d' aröfwer någre drunknade/ medan elsr en på
 samma stället är tåmeligē rapid/ och hāstarna stōrsia delen wa-
 rit uttrottade/ i swen sem eck wid flottbron/ medan i en sam-
 ma brast frāmst wid dñt an på deña sidan; någre 1000 men-
 niskior och hāstar hafwa förgåts i watnet/ och mycket folck
 blifwet förlebradt/ sem på små bātar och fahrtrg welat sal-
 vera sig/ och sedan äre tullslagne och drunknade. In summa:
 denne Victoria war för Hans Kongl. May:t i Sverige så
 complet/ sem någet kan wāra. In a meen/ hwar H:s Kongl.
 May:t warit a la teste och compenerat a 5000 bras folck/ haf-
 wa 62000 Ryssiska bårnhyttare slaget uti et wål retrenche-
 rat låger. Ryssarnas affaknad skattar iag 8 a 9000 man.
 Och hafwer snart ingen fått qwarter. Elliest hafwer Hans
 Kongl. May:t i Sverige sielf personl. anfördt sin wānsira
 ångel/ och/ under warande actionē/ stōrtat med hāsten/ at
 den ena stōfsweln blifwet besittande uti Moras/ och skal haf-
 wa ridet hela occasionen igenom med en stōfswel. Hela Ryss-
 siska lågret hafwa de fått til stōfslings ned alt det/ som wa-
 rit dārut. Och äre åröfrade 64. Batterie stycker/ 70 faldt-
 stycker och 25 mōrsfāre/ alla af Metā/ jāmte några 1000
 bomber/ litet krut/ och 32000 Rubler i penningar/ som wo-
 re i krigs Cassan. På Kongl. Swenska sidan stole wāra e-
 mot 2000 man döde och blesserade/ dock mās adels blesserade.
 Elliest är af marque dōd/ Gen Majoren Ribbing och bles-
 serad öfwersten Gref Stenbock/ item öfwersten Rebinder/
 åtskillige öfwerst-Lieutnants och Majors samt många andra
 officerare. Alla Generaler och Bojorer anhålles för Gisslar oc
 äre följande: 1. Fursien Dolacernkon/ Gen: Commissarius.
 2. Gen. af Infant. Alserman Michalewiz Colewin. 3 Gen.
 och Gouw. af Nouogrod/ Knees Iwan Junstik Turbetstoj.
 4. Gen. Feldttingmāstaren Fursien af Georgien eller Konung
 af

af Melite/ som man kallar Czarewitz. 5. Gen: af Infant.
 Adam Weide/ som ock blesserat är. 6. Gen. Maj Butterlin.
 Jämnväl ock Öfverstarne Blumenberg/ la Fort/ Gordon/ och
 andå flere Öfverstar/ Öfversilient. och andra betienter flere.
 Hvad som anbelangar de 6 förbem:te Generaler/ så hålles
 de samma under starkt wakt/ äre separate logerade/ och så ic-
 ke lof at skrifu; såsom hwar och en hafwer hos sig 1 öfwer-
 officerare och 2 skiltwakter/ så wäl om dagen som natten.
 Det samma sker ock så hos hans Durchl. Her. af Cron/ Gen
 Langen och mig. Ty heller tilstadies oss något samqwäme:
 item frigs-Fiscalen hafwer ock så begärt utaf oss documenta
 och aldeles förbudet/ at wi icke få sticka ut någon af wåre
 betiente/ at det nu heter patiente per force/ til des Gud sän-
 der någon förlofning. Ty beder Eders Kongl. May:t här-
 med allerunderdånigst at meddela min nödtorfft/ efter des
 höga förmågo/ bästa anslaget och at reflectera allernådigst
 uppå wår samtl. förlofning och därom oss i bästa och lägligste
 måtto at förtrosta. Sådan hög Kongl. nåd lärer jag i alla
 lifsdagar årkänna med allerunderdånigst wyrdnad och skia
 at aftiena med mit blod/ som härefter som för Eders Kongl.
 May:t mig allerunderdånigst anbefaller och förblifwer

Eders Kongl. Mayeståts

Uttur fästningen Narwa
 den 6 Dec. 1707.

allerunderdånigste och
 hörsamste tienare

Ludwig Niclas von Allart.

P. S. Af de officerare/ som Eders Kl. May:t behagat mig med-
 gifwa/ är Ingenieuren Kirckenstein död samt Conduceteuren Trummer
 och min Adjutant Zinhoff/ som är nederhuggen af Ryssarna uti rage.
 Men af Hertigens af Cron folk äre massacerade efterföljande: Obrist leut-
 nanten Lion/ hans Secreterare/ Cammartienaren/ 2 heyducker/ hans
 gamla köfemästare/ 2 fäctar och 1 laqueij/ jämväl någre andre tyfste
 officerare: Och blifwer det säkert: Intet cruellare än en polstron och
 intet mehra gnereust än et tappert sinne.